Zápis z 5. zasadania riadiaceho riadiaceho výboru projektu KRASCAVE

konaného dňa 11. januára 2019 v zasadačke Štátneho geologické ústavu Dionýza Štúra v Bratislave

Prítomní: podľa prezenčnej listiny

Zasadanie výboru v stanovenom termíne o 10:05 otvoril zodpovedný riešiteľ projektu RNDr. Peter Malík, CSc. Privítal prítomných a oboznámil ich s programom zasadania výboru. Program uviedol niekoľkým poznámkami o priebehu stopovacích skúšok. Vysvetlil ich posunutie voči plánovanému termínu, najmä v dôsledku nutnej koordinácie s NDS (realizované prostredníctvom DPP Žilina) aktivitami v danom priestore, ktorou sa zabránilo potenciálnej interferencii stopovacích látok a tak i znehodnoteniu výsledkov oboch organizácií.

Zasadanie pokračovalo podľa programu.

Bod 1 Mgr. F. Bottlik oboznámil výbor s monitorovacími aktivitami, a to najmä s výsledkami a spôsobom kontinuálneho sledovania hodnotených parametrov vo vode prameňa Buzgó, získavaných prostredníctvom prototypu navrhnutého, skonštruovaného a odskúšaného a optimalizovaného v rámci projektu, ktoré sú dostupné na stránke projektu. Členom výboru demonštroval možnosti v praktickej ukážke priamo na stránke projektu.

Bod 2. Mgr. Natália Bahnová prezentovala výsledky podrobného sledovania kvalitatívneho a kvantitatívneho sledovania prítomnosti mikroorganizmov vo vode prameňa Buzgó. V prednáške uviedla časový priebeh zmien v zastúpení jednotlivých typov baktérií vo vzťahu a k výdatnosti a teplote vody tiež spomenula možné dôvody zvýšenej prítomnosti niektorých kmeňov.

Bod.3 Dr. Malík v rámci tohto bodu popísal špecifiká geologickej stavby podmieňujúce vznik jaskyne, prírodné podmienky, základné formy a rozloženie priestorov jaskyne, polohu a charakteristiku významnejších prítokov podzemnej vody v jaskyni a ostatné sledované zdroje podzemnej vody viazané na hydrologický systém jaskyne – vlastný výtok z jaskyne – prameň Buzgó, pramene Pod kaplnkou a Pod kameňolomom a vrt RHV-4 v blízkom okolí. Tiež lokalitu a spôsob odberu vzoriek zrážok. Popísal časové zmeny základných charakteristík vody jednotlivých zdrojov (množstvo/prietok, teplota vodivosť) a ich základných chemických zložiek (Ca, Mg, Na, K, uhličitany, dusičnany a sírany), tiež izotopového zloženia kyslíka. Na tomto základe zhodnotil prínos použitých metodík pre zlepšenie poznania potenciálnych zdrojových oblasti, pravdepodobných ciest obehu a tiež vzájomné vzťahy podzemnej vody v jednotlivých zdrojov.

V diskusii zodpovedal otázku Dr. Michalku na veľkosť poklesu kryhy karbonátov stredného triasu v ktorej sa jaskyňa sformovala.

Bod. 4 naplnila obsiahla prednáška Dr. Maceka z partnerskej organizácie projektu ENVISLOVAKIA, ktorá sa týkala aktivít partnera v oblasti styku s verejnosťou. Tieto zahŕňali kontakty s vedením obce Krásnohorská Dlhá Lúka, Spolkovými organizáciami v obci, školskou i predškolskou mládežou, centrami spoločenského života v obci vrátane penziónov, hospodárskymi organizáciami – urbariát, roľnícke družstvo v obci Silica, príslušné lesnícke a lesohospodárske organizácie, vybraní súkromne hospodáriaci roľníci, Štátna ochrana prírody. Aktivity boli realizované formou pasívnou i aktívnou. Zahŕňali inštaláciu informačných panelov, rozširovanie letákov a dotazníkov (aj ich zber a vyhodnotenie), pohovory, účasť na verejných slávnostiach (miestny trh špecialít, festival remeselníkov) s miestnym i širším dosahom. Aktivity s deťmi zahŕňali interaktívne hry a divadelné predstavenia, exkurziu k jaskyni. Po počiatočnej malej odozve boli aktivity realizované v dvoch rečových mutáciách.

Bod 5. Mgr. Máša popísal spôsob a realizáciu dlhodobého monitorovania vybraných zložiek, na ktoré jaskynné prostredie kladie špecifické podmienky. Tiež popísal výsledky sledovania koncentrácií CO_2 v jaskynnom vzduchu a na vybraných lokalitách. Zaoberal sa tiež realizáciou aplikácie stopovačov a ich sledovaním v špecifických podmienkach jaskyne a vybraných vodných zdrojov.

Dr. Švasta stručne no obsiahlo popísal výsledky monitorovania šírenia stopovačov a zhodnotil výsledky stopovacích skúšok, popísal a graficky znázornil spojenie medzi miestami aplikácie a objavenia sa stopovačov. Zhodnotil význam pôdneho pokryvu v procese infiltrácie vody.

Po ukončení prezentácie jednotlivých súčastí projektu Dr Malík otvoril všeobecnú diskusiu.
Otázky Dr. Rojkovičovej týkajúce sa realizácie finačného plnenia podrobne a obsiahlo zodpovedala Ing. Molnárová.
Pre pokročilý čas (12:10) Dr. Malík ukončil živú diskusiu. V krátkom preslove poďakoval členom výboru, i zúčastneným organizáciám a pracovníkom za vykonanú prácu a projekt zhodnotil ako jeden z najzaujímavejších a najužitočnejších na akých sa za svojej dlhej praxe podieľal. Vyslovil presvedčenie že bohaté poznatky a skúsenosti získané v rámci realizácie projektu budú zhodnotené v lepšej praxi miestneho obyvateľstva, ochrane prírodných i vodných zdrojov, a tiež prinesú zlepšenia poznania všeobecných zákonitostí pohybu vody v prostredí Silickej planiny a využiteľnosti jednotlivých metód v tomto procese. Od vyvolanej publikačnej činnosti možno očakávať ich zovšeobecnenie pre krasové podzemné vody ako také.

11.01.2019 zapísal Juraj Michalko